

esőember

**Megtaláltam
a helyem
a világban**

**Zökkenőmentesen,
szépen,
harmonikusan élni**

**A MOHA:
civil szervezet
a civil szervezetekért**

**Integráció:
az elfogadás
a lényeges**

Kedves Olvasó!

Jön a nyár, és nem tudjuk, mit hoz nekünk: esőket, szelet és hideget, vagy forró, kánikulai napokat? Egy viszont biztos: az iskolás gyerekről gondoskodni kell, hogy a dolgozó szülő biztos helyen tudja csemetéjét. Sok gyógypedagógiai iskola szervez legalább egyhetes tábort az iskolaév befejezése után. Egy hét tehát kipipálva, aztán a szülőnek is van szabadsága, amit együtt tölthet a gyerekekkel az Erzsébet-utalvány jóvoltából az utalványt elfogadó helyeken. Közöttük szerencsére van egy-két hely, ahol kimondottan várják a fogyatékos embereket, és az autistákat is. Ilyen a Regens Wagner Alapítvány Balatonmáriafürdőn, és a Fecskepalota Gánton, ahol remek programokról is gondoskodnak.

Ha minden, előbb felsorolt lehetőséget kimerítettünk, akkor is maradt még a nyárból néhány hét. Hová menjen hát a gyerek?

Beírtam a Google keresőbe: „napközis tábor autista gyerekek”.

A Google szokása szerint kiadott egy rakás találatot. Ennek csak az a szépséghibája, hogy hiába teszem ki az idézőjeleket, önkényesen csak az autizmus szóra fókuszál. Sok lehetőség nincs: Tordas, Herceghalom és Miskolc vár autista gyerekeket. (Részletek a 18. oldalon.) Lehet, ha tovább kutakodom, találok még egyet-kettőt. De tapasztalatom szerint egy-egy civil szülőszervezet a saját tagsága gyerekeinek szervez egyhetes, tíznapos táborokat, a kívülálló gyerekeire már nincs lelkiereje.

Előkapom az új köznevelési törvényt, hogy megnézzem: ki vigyáz nyáron a gyerekekre? Jelentem senki. Keresem benne úgy, hogy *napközi*, ilyen szó nincs is a törvényben; keresem másképp: *szünidő*, nem jön be; a *szünet* szót csak a tanítás rendjénél találom, de ott a nyárról szó sem esik; utolsó próbálkozás: *tábor*: Lehangelő az eredmény: semmi. Valaha volt az iskolákban nyári napközis tábor, a kerületből összegyűjtötték a napközit igénylő gyerekeket, és az önkormányzat egyik üdülőjében, vagy valamelyik nagyobb iskolában egész napos felügyelet alatt voltak a gyerekek. Ez a gyógypedagógiai iskolákra is érvényes volt még tavaly is. Most, hogy az iskolák egy kézbe, egy központ alá kerültek (Klebelsberg Intézményfenntartó Központ: Klik), mindenki a másira mutogat. Megint a google keresője segít: ráakadok az Eduline oldalára, ahol június 3-i keltezéssel ez áll: „A Klik álláspontja egyértelmű: a nyári napközis tábor megszervezése nem oktatási-nevelési, hanem szociális feladat, amit a gyermekvédelmi törvény ír elő, és a települési önkormányzatoknak kell biztosítania.” Az önkormányzatok viszont már nem kapnak rá állami normatívát, áll szintén ebben a cikkben. Így, ahol lesz napközis tábor, az jóval többre fog kerülni a szülőnek, mint tavaly.

Hogy nekem minderről miért a civil összefogás, az érdekérvényesítés jut szembe, azt föl nem foghatom.

Tartalom

Megtaláltam a helyem a világban	3
Rekreáció a Nap Háza, Hold Udvarában	5
Zökkenőmentesen, szépen, harmonikusan élni	6
Animátori együttműködésünk története	8
Fogadd el, fogadj el! a Margitszigeten	9
Két kérdés, ami a szülőket foglalkoztatja	10
Tapintható tárlat látóknak is	11
Integráció: az elfogadás a lényeges	12
A világ, ahogy ők látják	13
A MOHA: civil szervezet	
a civil szervezetekért	14
Művészeti klub aspergeres fiataloknak	16
Diplomahangverseny mesterfokon	16
Élethosszig tartó támogatás Baszkföldön	17
Végre itt a nyár! Végre itt a nyár?	18
Közgyűlési határozatok	19
Civil Citrom Díj	19
Elnökségi határozatok 2013.	20

A címlapon Bihari László képének részlete látható. (cikkünk a 14. oldalon)

Megtaláltam a helyem a világban

Tisztújító közgyűlést tartott az AOSZ május 11-én. A jelenlévő tagok Kővári Editnek szavaztak bizalmat. Az alábbiakban a kérdéseinkre küldött bemutatkozó írását olvashatják.

– Rólad szeretnénk kicsit többet tudni, iskolák, gyerekek, munkahelyek, hobbi stb. Mit csinálsz a szabadidőben, ha van?

– Salgótarjánban születtem 1972-ben. A Táncsics Mihály Közgazdasági és Kereskedelmi Szakközépiskola igazgatási ügyintéző szakán fejeztem be tanulmányaimat. Később számítástechnikát tanultam. Az első két munkahelyemen titkársági, adminisztratív munkát végeztem. Sosem éreztem úgy, hogy ez lenne a hivatásom. 1995-ben megszületett Dániel nevű fiam. Három évig otthon voltam vele gyeseen, és élveztem fejlődése minden pillanatát. Ezt követően nehezen találtam munkahelyet, így belevágtam egy áruterítői munkába. Annyira megkedveltem, hogy saját vállalkozássá fejlesztettem, egyre nagyobb választékkal, később alkalmazottal. Harmincévesen úgy éreztem: itt az ideje, hogy újabb gyermeket

vállaljak. Így született meg Marcell, aki már a terhesség ideje alatt nagyon megijesztett. Mindenféle orvosi elgondolással találkoztunk, leginkább a sötét jövő jóslatával. Marci-ka ötévesen Simó Judit doktornőnél kapta meg az autizmusdiagnózist, de már korábban is éreztem valamiféle a kötődést az autizmushoz. Innentől azonban teljesen megváltozott az életem, ma is úgy érzem, hogy csodálatos dolog az, hogy ő lehet a gyermekem. Amióta Marci megszületett, azóta teljesen másként értelmezem az életet, a mindennapokat, nagyon sokat tanultam tőle.

Már általános iskolában is mindig kiálltam azokért, akikkel igazságtalanság történt. Mindig túláradó volt a segíteni akarásom. Meg kellett tanulnom kezelni ezt, hiszen a legtöbb ember megoldja a saját problémáit, sokan nem is fogadják el, nem szeretik a segítséget. Marci-ka megszületésekor fogalmazódott meg bennem, hogy ezt a tulajdonságomat olyan emberek szolgálatába kell állítani, akik segítségre szorulnak, nem képesek a saját érdekeiket képviselni, s a kettő összekapcsolódásával más perspektívát kapott minden. Úgy érzem, azóta megtaláltam a helyem a világban, tudom, mi a feladatom, és annak ellátása örömet, elégedettséget és nyugalmat ad nekem. Ez talán túl személyes, de számomra ezt jelent az autizmus világa.

Szeretek mozogni, futni, leginkább csapatjátékokban szeretek részt venni. Sajnos nincs rá időm, ritkán találok rá alkalmat. Nagyon szeretem a

természetet, az erdőt és fotózni. Amikor csak tehetem, akkor kimegyünk az erdőbe Marci-val, és ez mindketőnknek igazi kikapcsolódást, örömet jelent.

– 2010-ben az Esőember márciusi számában írtál kicsit magadról, és a 12 szülővel közösen létrehozott Abigél Egyesületről. Utána akkor hallottunk rólad, amikor a karácsondi majorság területén álló ASK-lakóotthon vezetője lettél. Az eltelt három év alatt volt időd látni (nem csak a magad bőrén tapasztalni), hogy hol vannak azok a fehér foltok, amelyekkel egy érdekvédelmi szervezetnek foglalkoznia kell. Ha ezzel a megállapítással egyetértesz, szeretném, ha rangsorolnád ezeket, a legfontosabbal kezdve.

– Három éve alakult meg az Abigél Közhasznú Egyesület. Teljesen egyedül vágtunk bele, mindent a saját sikereinken és kudarcainkon keresztül tanultunk meg, mely sok tapasztalattal ajándékozott meg. Már a kezdetekkor is az volt a legfőbb célkitűzésünk, hogy az ellátási hiányosságokra tudjunk reagálni. Igyekeztem megismerni más civil szervezeteket, azok munkáját, próbáltam tanulni tőlük. A Szent István Egyetem jászberényi szociálpedagógiai szakán szociális munkát kezdtem tanulni. Amikor belevágtam, akkor még nem tudtam, hogy mennyire nekem való hivatást választottam. Prekop Csilla sokat segített ebben az időszakban. Ő is lehetőséget adott nekem a tanulásra, nagyon sokat tanultam tőle az autizmusról és még sok másról is. Ma is ilyen a kapcsolatunk.

Megtaláltam a helyem a világban

(Folytatás a 3. oldalról)

2011-ben *Szilvási Zsuzsától* kaptam bizalmat. Ő hitt abban, hogy az általa vezetett Autista Segítő Központ karácsondi lakóotthonának jó vezetője lehetek. Ez számomra az életem legszebb és legnehezebb két éve. A mindennapi élet, kapcsolat az ott élő és dolgozó fiatalokkal, a közvetlen tapasztalat és tanulás, az ott dolgozó kollégák tapasztalata nagyon sokat jelent nekem, és a velük együtt felépített munkára nagyon büszke vagyok. Köszönöm mindenkinek, hogy partner volt, segített ebben. Sok család nagyon nehéz élettörténetét ismerhettem meg. Nagyon sok fájdalommal találkoztam, amelyek mind az életen át tartó küzdelemből és csalódásból adódtak. Többször éreztem úgy, hogy feladom, de végül nem tettem. Nehéz volt beletanulni, de több csodálatos embert ismertem már akkor is, akik segítettek a törekvéseimet. Sok támogatást kaptam a szakmai munkához és a családokhoz, kollégákhoz, Csillától, *Őszi Tamásné Patrícától*, az Autizmus Alapítványtól és munkatársaitól. Sokat tanultam *Szántó Tamástól* az Aut-Pont Alapítvány vezetőjétől, aki a munkavégzés napi nehézségeinek megoldásában segített saját tapasztalataival. (Remélem, hogy senkit nem hagyok ki, hiszen bárkihez fordultam segítségért, azt mindig megkaptam, és ezért nagyon hálás vagyok.)

A Karácsondon élő és dolgozó fiatalokkal töltött idő nagy ajándék nekem. Megismerhettem őket minden örömmükkel, bánatukkal, vágyaikkal, nehézségeikkel és gondolataikkal. Ma már nem látom a különbséget autista és nem autista személy között. Mindannyian különbözünk egymástól, ők éppen csak annyira, mint te vagy én, vagy bárki más – én ezt így érzem. Aktív tagja lettem a Majorháló közösségének, akiket nagyon tisztelték

az emberfeletti munkájukért. Szerencsések azok a felnőttek, akik számára ezekben az ellátásokban jut hely. Óriási probléma az otthon élők számára, hogy nincs több férőhely, amire nagyon fontos megoldást keresni, de megoldást kell keresni azok gondjaira is, akik nem akarnak otthonban élni, de se munka, se napközi nincs nekik. A problémák között nem tudok és nem is akarok rangsorolni. Úgy érzem, hogy minden területen van tennivaló, „fehér folt”. Minden területen van autista gyermek, felnőtt, annak szülője, testvére, vagy pedagógusa, gondozója, intézményének fenntartója. Mindenkinek *a saját problémája a probléma*, és ha az autista személyek érdekeit nézzük, akkor *mind egyik egyformán megoldásra vár*. Inkább azt emelem ki, hogy kivel és hogyan szeretnék az AOSZ elnökeként dolgozni. Abban hiszek, hogy:

- meg kell ismernünk tagjainkat a problémáikkal, szükségleteikkel, igényeikkel és értékeikkel együtt,
- a szülőnek, szakembernek, ellátónak és érdekvédőnek közösen, együtt gondolkodva érdemes dolgozni,
- mindenki jó valamiben, ezeket fel kell ismerni, használni a közös siker érdekében,
- az elnöknek és az elnökségnek az a feladata, hogy ezt megvalósítsa, felhasználja a munkája során, hogy tudjon együtt gondolkodni és dolgozni,
- tovább kell vinni azokat az értékeket, amelyek elődeink érdemei, hasznosítani kell az ő tudásukat, tapasztalatukat,
- a jelen időszakban elengedhetetlenül fontos az egység, az egységes fellépés céljaink elérése érdekében.

– *Salgótarjánban laksz. Egy elnöknek ugyan nem kell naponta bejőnie az irodába, de a kifizetéseknel szükség van az aláírásodra, hirtelen döntést kell hozni valamilyen fontos ügyben stb., amit sokszor egyeztetni is kell az elnökség tagjaival. Ahányan vagytok, annyiféle laktok. A távolsá-*

got hogy fogjátok áthidalni?

– Igen, én és az elnökség minden tagja vidéki. Ez mondhatnánk, hogy nehézséget okoz, de nem így van. Eddig is gondolkodtunk, dolgoztunk közösen, és akkor sem voltunk közelebb egymáshoz. Az internet nagyon sok mindenre ad lehetőséget. Szerintem az a kulcsa ennek, hogy legyenek céljaink, és építsük föl az oda vezető utat. Ha jól szervezzük a munkánkat, hatékonyan dolgozunk, akkor nem fog a távolság akadályt jelenteni. És ezen már dolgozunk. Természetesen személyes találkozásokra mindenképpen szükség van, lesz is ilyen. Ami engem illet: a jelenlegi munkaviszonyom véget ér Karácsondon. Ezért a gyermekemnek is iskolára van szüksége, mobilnak kell lennem. Gondolkodom azon, hogy Budapestre költözünk, ezt a most még számomra sem ismert lehetőségektől teszem függővé, ezért nem tudok konkrét választ adni. Most is sokat jövök Budapestre. A reggeli 6.40-es busszal nagyon sokan járnak Salgótarjánból dolgozni nap mint nap. Karácsond esetében sem volt másként, oda is naponta jártunk Marcival. Azt gondolom, hogy az AOSZ sorsát nem az elnökség lakóhelyének távolsága fogja meghatározni, hanem a tenni akarásunk.

Amíg az átvétel és a bírósági átvétel folyamatban van, addig arra szánjuk az időnket, hogy felvegyük a szálakat a folyó ügyekben, informálódjunk. Ahhoz, hogy tevékenyen és jól tudjunk dolgozni, nekünk is csapatként kell működnünk. Ezeket a területeken erősödünk, dolgozunk most. Az előzőekben írtak feltérképezése után konkrét tervet fogunk összeállítani a jövőbeli munkánkról, és ezt azonnal közzé is tesszük a tagjaink és az érdeklődők számára. Addig is kérem a tagságot, hogy minden észrevételét, gondolatát, ötletét írja meg most és a későbbiekben is a kovari.edit@esoember.hu címre.

Kővári Edit

Rekreáció a Nap Háza, Hold Udvarában

Kulcson megépült a rekreációs ház. Szép nevet kapott építtetőitől: Nap Háza, Hold Udvara. A szobákban már vendégeket fogadnak, és a fehérre meszelt falak között népi kismesterségeket tanulnak az erre vágyók.

Május 1-je van, hétágra süt a nap, és Kulcs szélén kóvályogva találgatom: melyik ház lehet a rekreációs agroturisztika központ? Felépülése a Carpe diem Rekreációs és Általános Képzési Alapítvány meg az Esőemberek Szüleinek Dunaújvárosi Egyesülete összefogásának köszönhető. Félkész állapotban láttam utoljára. Hogy már fehérre van vakolva, az ablakokban muskátlik, és az udvaron kis ágyásban nyílnak a virágok? Ez eszembe sem jutott.

A kétszintes ház pályázati pénzből épült, és bár még mindig van mit beszerezniük, a szobákban már vendégeket fogadnak, és népi kismesterség-tanfolyamon tanulnak a szorgalmas (felnőtt) diákok, melléje kapva a vállalkozási és számítógépes ismereteket, üzleti levelezést. Mindezt ingyenesen, uniós pénzből. Van, aki csak hobbiból, örömből tanul, van, akinek az itt szerzett tudás remélhetőleg pénzt is hoz a konyhára.

Mire végigjárjuk a földszintet, az emeletet, jó néhány szülő és gyerek megérkezett Dunaújvárosból. Összetartó kis csapat ez: az egyesület megalakulása óta együtt nyaralnak, és sok közös programjuk van. A rekreációs ház nemcsak az egészségesek, hanem a fogyatékos emberek szolgáltatásában is áll, így példázva a sokat hangoztatott integrációt. Ők nem beszélnek erről, „csak” csinálják.

Dóka Mariann a Carpe diem alapítvány elnökével és a szülőkkel, gyerekekkel kimegyünk a közeli sportpályára, ahol igazi majálisos hangulat van az önkormányzat jóvoltából. Letelepedünk az asztalokhoz, beszélgetünk. Közben megnézem a süteményes asztalt. A sütemények bevétele a rekreációs ház javára fordítódik. A Carpe diem Alapítvány önkéntesei, és az autistát nevelő családok sütöttek, és árulják a süteménycsodákat. *Mariann* mozgósító erejének köszönhető, hogy Kulcson sok önkéntesük van. Beszélgetünk gondokról, örömeikről, és mindarról, ami egy ilyen ház építésével, fenntartásával együtt jár. Leginkább a pénzről, mert az kevés van, főleg úgy, hogy ott jártamkor a pályázati pénz utolsó részletét még mindig nem kapták meg, holott három hónapja már elszámoltak. Mikor megunva, hogy hiába várunk az Esőemberek Szüleinek Dunaújvárosi Egyesületének projektvezetőjére, *Kálmánné Tóth Mária*ra – akit mindenki csak *Mónikának* hív –, visszamegyek a házba. Két, Dunaújvá-

rosból érkező önkéntest találok ott. Ismerkednek a házzal, az itt folyó munkával, és persze az autistákkal is, hiszen nem mindegyik fiatal bírja a sportpálya hangzavarát, a hangos zenét, itt maradtak a háznál. Mikor az önkéntesek elmennek, indulnánk a sportpályára, de család érkezik Dunaújvárosból: süteményes tálcával és virágokkal. A sütemény megy a sportpályára, mi virágot ültetünk. *Mónika* közben még az előttük álló feladatokról beszél, a nehézségekről, a különféle hivatalok útvesztőiről. Nem könnyű Magyarországon beszerezni az engedélyeket (víz, villany stb.), és mindez sok pénzbe kerül.

Sok munka van abban, hogy áll a ház, szép példáját mutatva két, sérült emberekért létrejött szervezet összefogásának. Felismerve a közös érdekeket, *Mariann* és *Mónika* megharcolt azért, hogy álljon a ház. Csak gratulálni tudok, kívánva azt, hogy legyen mindig tele a szép névre keresztelt ház, és a pályázatok nehézségei soha ne szegjék kedvüket.

– **ferenczy** –

Zökkenőmentesen, szépen, harmonikusan élni

Minden háznak van hangulata. Jó vagy rossz. A balmazújvárosi Angyalligetnek jó. A zárt, belső udvaros épületegyüttesbe (jobb szót nem tudok rá) azonnal otthonosan érzem magam. Vakítanak a fehér falak, harsog a fű zöldje, és ideillő a nemezvirágokból készült futórózsák félkaréja.

A házban csend van, mindenkinek van valami dolga. Hétfő van, terápiás nap. *Varga Mária*, az egyik segítő elkalauzol a nemezvirág készítő műhelybe, ahol épp a kártyás kommunikációval kapcsolatos tréning zajlik. (A másik csoport viselkedésterápián van.) Az otthon egyik fiatal dolgozója, *Gergely Ádám* foglalkozik a lakókkal. Tizenegyen élnek az Angyalligetben, közülük hat nem beszélő autista. Szükség van tehát a képes segítségre. A hét további négy napján délelőtt dolgoznak, délután irányított szabadidő. Kedden, szerdán tankonyha, csütörtökön a saját lakrész takarítása, pénteken jóga, ennél a legfontosabb a befejező relaxálás; egy Etká-jóga szakember tartja a foglalkozásokat. Ma tematizált nap van: délután a várossal ismerkednek. A buszközlekedés van soron, de tartanak kézműves foglalkozást is. Most az anyák napi

ajándék készül: nemezvirág kandi-kál ki a fadobozkákból. A vacsora utáni idő teljesen az övék, a szobájuk az ő felségterületük, ám ha valaki igényli a gondozó jelenlétét, segítségét, azt is megkapja. A hétfői hazamenés is fakultatív, nem „kötelező” hazamenni hétfőn. Van, aki gyakrabban, van, aki ritkábban jár haza. Az otthon vezetése igyekszik több lábón állni. A nemezvirág készítése mellett van műanyagpalack-préselőjük és növényházuk, ahol megtermelik maguknak, ami az otthon konyhájára kell. Bekukkantunk az üvegtető alá: egy tyúkocská boldogan kapirgál az ágyások között, az egyik lakó méltatlankodva kikergeti. A tyúkok a tojásokról gondoskodnak. A telket az önkormányzattól kapták adományként, és most a mögöttük lévő nagy szabad területet is nekik adta, szintén ingyenesen. Ott lesz a

foglalkoztató, bővíti a nemezvirágos részleget, de a több lábón állás és a fenntarthatóság jegyében más terveik is vannak – mindez majd egy következő cikk témája lesz.

Az ápoló-gondozó otthon vezetője, *Varga Lászlóné Marika* végigvezet az épületen. Mindjárt a bejáratnál nagy tábla, rajta a lakók és a dolgozók fényképe, neve. Csak annak van ott a fényképe, aki bent van a házban. Jobbra, mint otthon az előszobában, fogasok, képpel nével ellátva. A szobák egy- és kétágyasok. Ha valaki nem akar beágyazni, akkor nem ágyaz be, úgy ahogy a mi csemetéink, vagy mi magunk tesszük otthon – nekik ez az otthonuk. Ahány szoba, annyi jellem, egy autista életében minden apró mozzanatnak van jelentősége: csak ismerni kell őket. Marika például az egyik lakó cipőjének állásából is tudja, hogy aznap milyen hangulatban van. Közben befut *Koós Anikó*, az otthont fenntartó, 2006-ban alapított *Angyalliget Közhasznú Alapítvány az autisták lakóotthonért* kuratóriumának elnöke, az otthon piárosa, mindenesé. Az itt folyó munkáról beszélgetünk, és arról, hogy milyen széles körrel ismertetik meg az

autizmust, és a hozzákapcsolódó tudnivalókat.

„Úgy gondoltuk – mondja Anikó –, hogy a szülőknek tudniuk kell a vizuális megsegítés alapfokát”. A képcserés kommunikáció Debrecenben nem volt bevett eszköz, viszont ha sem az iskola, sem a szülő nem használja, az nem segíti a fiatalok fejlődését. Ezért pályáztak, és a nyertek. Beszerezték a boardmaker programokat, vettek színes nyomtatót, vágógépet, laptopot. Debrecen város önkormányzata ingyen adott helyet az Ifjúsági Házban, itt volt az ingyenes tanfolyam a szülőknek. De a Kenézi Kórház dolgozóinak is tartanak képzést. Mikor azt kérdezem, hogy akkor a kórházban találkozom-e majd a kártyákkal, Anikó ezt válaszolja: „A gyermekpszichiátrián egészen biztos. A felnőtt pszichiátria sajnos nincs felkészülve az autisták fogadására, de ez országos jelenség. A mi kis régióinkban az is nagy lépés, hogy a szakmával megismertetjük ezt a fajta kommunikációt, amire a későbbiekben kiépülhet az egységes ellátás: iskola, egészségügy, munka, öregellátás. Ez nekünk épeknek legalább olyan fontos, mint az autisták-

nak. Felnőttkorban sincs lehetetlen, megtanulják.”

Munkájukat az Autizmus Kutatócsoport segíti. *Ószi Patrícia* és munkatársai felmérték fel a fiatalokat, részt vettek a fejlesztési terv kialakításában, és az otthonban folyó munkát is kísérik. „Azt látom, hogy a felnőttellátásban nincsenek olyan jó módszerek, mint az iskolában, pedig az intézményekben, vagy a támogatott lakhatásban meg kell találnunk ezeket. Sok intézmény átveszi az oktatás kliséjét, ami nem rossz, csak épp a napi hatórás foglalkoztatásban elég nehéz megtalálni a szinten tartó fejlesztés helyét. A munka, a szabadidő, a rekreáció, és ezek összecsiszolása jelenti a legtöbb nehézséget a fiatalok életében. Szó szerint föl kell növeszteni őket, hogy tudják értelmezni a saját függetlenségüket, tudják, hogy ezt ezt meg tudják csinálni. Próbálunk zökkenőmentesen szépen, harmonikusan élni, ami persze nem mindig sikerül.” Mindezt úgy, olyan láthatatlanul kell tenni, ahogy az őrangyal segít. Ezért is kapta ezt a nevet az otthon. Nagy szerepe van ebben a támogatott döntéshozatalnak: melyik ruhát vegyem fel; mit csináljak a szabadidőmben? stb. Itt az egyéni bánásmód, és az egyéni igények figyelembe vétele elsőrendű szempont. Anikó érdekes dolgot mond: „Azt az elvet vallom, hogy az autista személynek is joga van rossz döntést hozni. Bár mi tudjuk, hogy nem lesz jó vége, elmondjuk, de nem akadályozzuk meg,”

Angyalligetben a szülőkre, a velük való kapcsolatra is figyelnek. Hagyományos a közös téli disznóvágás valamelyik közeli tanyán, és az anyák napi találkozójuk. Ilyenkor jó sokan összegyűlnek, mert nemcsak a szülők jönnek el, hanem a segítők is, családostól, testvérestől. A várossal is jó a kapcsolatuk, minden megmozduláson ott vannak. Most, a május 1-jei majálison nagy öröm érte az

otthont. A főzőversenyen övék lett az első díj, az Arany fakanál. Gerslivel töltött káposztájuk megelőzte a polgármesterék szarvaspörköltjét. „Ez nagy dicsőség” – mondja Anikó – ez a legújabb büszkeségünk.” *Varga Marika* mindehhez hozzáteszi: „Ilyenkor egész nap együtt vagyunk a város lakóival, részt veszünk mindenben.” A kalandjátékban az egyik lakójuk elnyerte a Város Dicső Polgára kítüntetést.

A lakók könyvébe – az én könyv mintájára készült –, eme emlékezetes napról is bekerülnek majd a fényképek. Minden neves esemény, közös kirándulás, a balmazújvárosi jeles napokon való eddigi részvételek megtalálhatók benne. Időnként valakinek eszébe jut a lakók közül, hogy megnézzé magát és a többieket. Emlékezni a szép napokra jó, még akkor is, ha nem beszél az ember.

– czy –

Animátori együttműködésünk története

Az AOSZ által 2012 őszén szervezett szemléletformáló animátorképzésen ismerkedtünk meg. Egymás mellett ültünk, és már akkor is szembevető volt számunkra, hogy egy hullámhosszon vagyunk.

Örömmel csatlakoztunk az AOSZ csapatához. Animátorként már nemcsak lehetőségünk, de kötelességünk is a szemléletformálás, ami – az új kihívások mellett – minden alkalommal újabb lehetőségeket is tartogat.

Még a képzésen elhatároztuk, hogy közösen szeretnénk szemléletformáló órát tartani Szegeden. Választási helyszínünk legfőbb oka, hogy mindkettőnknek komoly kötődése van a „napfény” városához. A közös óra ötletének megvalósítása azért is volt fontos, hisz ketten összefogva egyszerre három oldalról: gyógypedagógus–szülő–animátor szemszögéből adhattuk át ismereteinket és tapasztalatainkat az autizmussal kapcsolatban.

A képzés óta is tartottuk a kapcsolatot, sok hasznos ötletet kaptunk egymástól, hogy minél sikeresebb szemléletformáló órákat tarthassunk. A Szegedi Tudományegyetem JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézetéből dr. Varga Imre főiskolai docens úr meghívására hamarosan sor kerülhetett ötletünk megvalósítására.

Szorgalmasan gyűjtöttük mindketten a tapasztalatokat egyénileg, hogy minél felkészültebben érkezünk főiskolai közös óráinkra. Minden részletet előre igyekeztünk alaposan átgondolva egyeztetni. Fontos volt számunkra, hogy meglegyen közöttünk az összhang, ne egymástól vegyük el a teret, hanem összeszokott kis csapatként, minél jobban segítsük egymást. A visszajelzések alapján mindez maximálisan jól sikerült. Egymást kiegészítve tudtuk megosztani animátori tevékenységünk mellett saját gyakorlati tapasztalatainkat mind a gyógypedagógus, mind a szülő szemszögéből. Mi ketten ezek miatt voltunk hitelesek.

Jó érzés volt az általános iskolás és a gimnáziumi korosztály után a felnőtt hallgatók arcán is látni a lelkes érdeklődést, együttműködést. Örömmel tölt el bennünket, hogy általunk egy másik oldalról megközelítve ezt az állapotot olyan plusz kaptak, mely nemcsak elfogadóbbá teszi őket, de akár hivatásukban is meghatározóvá vál-

hat az autizmusszakirány választása. Kihívásnak éreztük, hogy szakmailag felkészült gyógypedagógus-jelöltekkel oszthattuk meg az autizmus jellemzőit interaktív módon szemléltetve.

Tapasztalataink megerősítettek bennünket, hogy minden korosztályt el kell érni az érzékenyítést illetően; ha tehetjük együtt, ha úgy alakul külön-külön, de egyazon céltól vezéreltetve. Szükséges lenne az érzékenyítés már az általános iskolás korosztálytól kezdve a közép- és felsőoktatáson át, a már oktató, végzett pedagógusokig. Mindehhez nyitottak vagyunk ismereteink további bővítésére, újabb szemléletformáló technikák, lehetőségek megismerésére. Közös munkánk és összefogásunk által megerősödött a kapcsolatunk is; már nemcsak szakmailag, de emberileg is számíthatunk egymásra. Mindketten úgy érezzük, hogy küldetésünk teljesítése mellett megbízható barátokra találtunk egymásban.

Aignerné Ildikó, érintett szülő
Szikora Ádám, gyógypedagógus

Merj más lenni!

A Mozaik Egyesület Hírlevelében olvastuk az alábbiakat, amiről úgy gondoljuk, olvasóinknak is tudni kell:

„Gondolatok másságról, fogyatékoságról és főleg autizmusról. Saját tapasztalatok, eszközök, játékok, fejlesztési lehetőségek, kételyek és megoldások egy tapasztalt anyukától, aki szakemberként is foglalkozik autista gyermekekkel. Szuper blog, amit szívből ajánlunk, mert tele van sok-sok praktikus ötlettel, információval vizuális megsegítésről, fejlesztési lehetőségekről. A blog itt olvasható: <http://merjmaslenni.blogspot.hu/>.”

Az egyesületet pedig itt találják meg a világhálón:

<http://mozaikegy.wix.com/mozaikegyeseulet>.

Fogadd el, fogadj el! a Margitszigeten

rekordkísérlet részesei lehettünk: a folyamatos, 12 órás kerekesezésnek! A KézenFogva honlapjáról tudjuk, hogy a rekord sikerült. Az AOSZ csapata is hozzájárult a sikerhez: gördültünk egy-egy kört. A rendezvényen ugyanis az AOSZ is részt vett külön sátorban, ahol érzékenyítő-interaktív játékokkal hívtuk fel a látogatók figyelmét az autizmussal élők erősségeire ugyanúgy mint a hétköznapi nehézségeire. Rengetegen voltak a rendezvényen, a nagyszámú érdeklődő mellett igen nagy segítséget jelentett számunkra, hogy velünk voltak a Kontakt önkéntes program segítők – köszönjük.

A Kézenfogva célja: hogy rendezvényével a fogyatékos és az egészséges emberek párbeszédét szeretné elősegíteni, e napon teljes mértékben sikerült.

Bors Krisztián

Verőcei Gábor fotói

Hosszú, tartalmas, ám annál élvezetesebb programban volt részünk a KézenFogva Alapítványnak köszönhetően május 17-én. A *Fogadd el, fogadj el!* elnevezésű, nyolc éve tartó országos szintű szemléletformáló rendezvénysorozat ezúttal Budapestre látogatott, a Margitszigeti Atlétikai Centrumba.

A szemléletformáló napon volt kerekesezés akadálypálya, egykezes kosárlabda, közös zumbázás, valamint mindenki kedvence: a vakvezető kutyák bemutatója. E napon izgalmas

Két kérdés, ami a szülőket foglalkoztatja

A Magyar Református Egyház Bethesda Gyermek-kórházának főigazgatója, dr. Velkey György, a Magyar Kórházzövetség elnöke is. Két olyan kérdéssel kerestem föl, amelyek foglalkoztatják az autista gyermeket nevelő szülőket.

1. Ha a fejlődésben elmaradt gyermeknél autizmust diagnosztizálnak, egyéb vizsgálatokra küldik-e? Például a furcsa étkezési szokásai miatt, ami az autistáknál gyakori, akkor gasztroenterológiai vizsgálatra; vagy ha agresszív, akkor ólomszint mérésre, ami az *Autizmus protokollban* is benne van: „pica esetén, amely autizmust vagy egyéb fejlődési elmaradást, fogyatékossgot kísérhet, ólom-szint mérésre (pica tartós fennállásánál rendszeresen)...”

Velkey György előljáróban azonnal leszögezi: neki nem ez a szakterülete. (Debrecenben végzett az általános orvosi karon. Szakképesítést ezeken a területeken szerzett: csecsemő- és gyermekgyógyászat; aneszteziológia és intenzív terápia; csecsemő- és gyermekgyógyászati intenzív terápia.) Épp ezért a kollégáinál tájékozódott, a kórháznak ugyanis van gyermek Pszichoszomatikus részlege (Ilka u. 57), valamint a kórház területén van a református egyház egy éve működő korai fejlesztője, ahol autista gyerekeket is fogadnak. Bár a Korai Fejlesztés és Diagnosztika szervezete nem a kórház része, a két intézmény közötti jó kapcsolat és kölcsönös együttműködés a betegek javát szolgálja. Tehát bőséges tapasztalatuk van az autizmus spektrumzavarral diagnosztizált, vagy annak gyanújával rendelkező gyerekekkel kapcsolatban. Szomatikus osztályukra is gyakran kerülnek autista gyerekek, de ezek egyikének sem volt

szüksége gasztroenterológiai kivizsgálásra. „Ha szükség lenne ilyenre, akkor azt egyéb tünetek jelentkezése kísérné: pl. hasmenés, bőrelváltozás stb. Ha mi ilyenrel találkozunk, akkor természetesen további kivizsgálást végzünk.”

Így aztán az ólomszint méréséről már szó sem esett, hiszen az Autizmus protokoll ezt csak a picával kapcsolatban írja. (Pica: a nem étkezésre szánt táplálék tartós fogyasztása, pl. széklet, ragasztó, szappan stb.) Szóba hozom azokat a gyerekeket, akik hosszú évekig csak egyfajta ételt esznek, vagy csak pépeset hajlandók enni, noha már rég kinőttek a csecsemőkorból, és őket sem küldi tovább a pszichiáter kivizsgálásra. A szülők többsége pedig úgy fogja föl, hogy ez az autizmus „kötelező” velejárója, hiszen ez minden szórólapon, ismeretterjesztő brossurán ott áll. A főigazgató úr azt mondja, ilyenkor a szülőnek lehet a házi orvostól gasztroenterológiai vizsgálatra beutalót kérni, hogy megnyugtató módon utánajárjanak, mi áll e tünet hátterében.

Az autizmus és diéta kérdésében a főigazgató úr is azt mondja, amit az orvosok többsége: Hatásosságára nincs evidencia alapú bizonyíték, a tapasztalati út ugyanis nem elég. A diéta, az étrend megváltoztatásának áldásos hatását bizonyítani is kell úgy, ahogy azt ebben a tudományágban megkövetelik. Ha aztán tényleg igazolódik a feltevés, akkor már az orvosok is nyugodt

lelkiismerettel tudják alkalmazni. Az autizmus és a különféle ételek, illetve azok összetevőinek kapcsolatát eddig még egyetlen egy evidencia alapú bizonyítékkal sem támasztották alá. (Az evidenciának több szintje van, a legperdöntőbb az I. szint, amikor megfelelő számú esetről, randomizált – véletlenszerűen kiválasztott – kontrollált klinikai vizsgálat történik, amelyben az alkalmazott módszerek miatt kicsi a szisztematikus hiba, az ún. torzítás lehetősége.) Ő is utánanézett ennek a világhálón, találkozott is azokkal az oldalakkal, amelyek ezzel foglalkoznak, de meggyőző bizonyítékot egyik sem szolgáltatott. Az újságíró pedig eltűnődik azon, hogy vajon az egyik legismertebb, a diétát alkalmazó Egyesült Államok-beli autizmus-kutató intézet miért nem folyamodik a bizonyítás eme módjához?

Második kérdésem a Magyar Kórházzövetségének elnökének szólt. Bár hivatalosan még csak április 23. óta elnök, a szövetség alapszabálya értelmében már három éve jelölték erre a tisztségre.

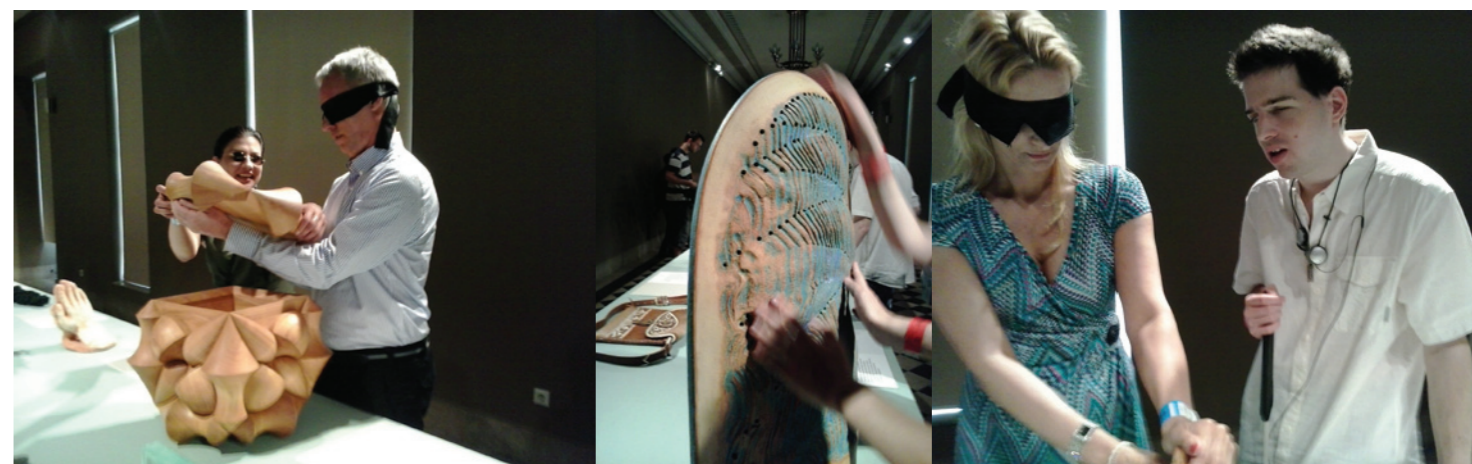
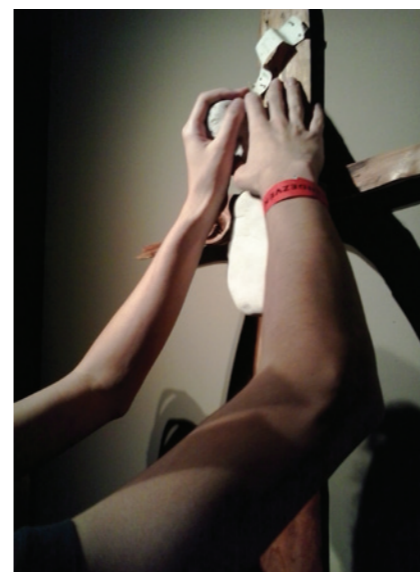
2. A kisgyerekeknél még megengedik, hogy az édesanya, vagy az, aki a gyermeket gondozza, a kórházban maradjon éjszakára. Felnőtt autistáknál ez már sokkal problémásabb, főleg azért, mert több a fiú, mint a lány. Mint a Kórházzövetség elnöke, nem szorgalmazhatná, hogy legalább megynként legyen egy olyan kórház,

Tapintható tárlat látóknak is

A Kézzelfogható Alapítvány izgalmas kiállítást (majd másnap konferenciát) rendezett a Szépművészeti Múzeumban látóknak és nem látóknak az Európai esélyegyenlőségi naphoz kapcsolódva. A múzeum nem először ad helyet tapintható tárlatnak, 2005-től kezdődően egy-egy kiállításon néhány tárgy másolatát már kimondottan a vak látogatóknak állították ki. A mostani kiállításon viszont ez az egész kollekciónak érvényes volt: a fiatal képzőművészek, köztük látásérültek alkotásai erre a kiállításra készültek. anyaguk, formájuk változatos volt. A látogatók szemkötőt kaptak, és vak tárlatvezetők segítségével ismerkedtek a műtárgyakkal.

Soltész Miklós, az EMMI szociális ügyekért felelős államtitkára, aki a kiállítást megnyitotta, bő egy órával előbb érkezett, hogy végignézhesse a tárlatot. Az ő szemét is bekötötték, és Dér Veronika, a szegedi Kormányhivatal munkatársa vezette alkotástól alkotásig olyan biztonsággal, hogy jómagam azt hittem: lát. Mikor ezt megmondtam neki, vidáman felkacagott, és így válaszolt: „Örülök, hogy így látja.”

Soltész Miklós megnyitó beszédében egyebek mellett azt mondta: többszörös volt az élmény, csodálatos volt a kísérője, és megtapasztalhatta, milyen értéket kapott, ezért kötelessége segíteni másoknak.

Dér Veronika és Soltész Miklós

A tárlatvezető: Juhász Tamás

ahol fogadják az autista felnőttet, és ahol biztosítják, hogy felnőtt fiúgyermekével együtt lehet az anya?

„Ez szervezési kérdés – mondja – Szerencsés lenne, ha lenne egy élenjáró intézmény, amelyik ezt vállalná, de ehhez finanszírozás is kell, hiszen az anya is ágyat foglal el. Erre a gyermekellátás területén van minta.” Az egészségügyi mai helyzetében túlzónak tartja a megyénkénti egy-egy kórházat, helyette első lépésként azt ajánlja a

szülőknak és az érdekvédelmi szervezeteknek, hogy Budapestet célozzák meg (már csak a könnyebb megközelítés miatt is). Ezt a Kórházzövetség elnökeként támogatni tudná. Véleménye szerint a későbbiekben egészségügyi térségenként (nyolc van az országban) lehetne egy-egy „autizmusbarát” kórház. Egy ilyen kórházban persze az is szükséges, hogy az orvosok és az ápolók is tudjanak „autistául” – az utóbbiak képzését tartja a legfontosabbnak.

Ferenczy Ágnes

Integráció: az elfogadás a lényeges

Vannak lelkes hívei és vannak ádáz ellenzői az integrációnak. Elméletben minden egyszerűnek látszik: a tanárok felkészültek, a gyerekek pedig szépen fejlődnek. Hogy aztán a valóság hogyan fest, azt Faragó Ferenc utazótanártól tudakoltam.

A III. kerületi Utazó Gyógypedagógiai Szakszolgálat és Szakmai Szolgáltatás munkaközösség vezetőjével a Szellő utcai Óvoda, Általános iskola Egységes Gyógypedagógiai Intézményben (EGYMI) találkoztam. Az óbudai tízemeletesek között üdítő színfoltnak és aprócskának tűnik az épület, pedig közel 100 gyerek jár ide naponta.

Az utazótanár

Faragó Ferenc 2000 és 2007 között elnöke volt az Autisták Érdekvédelmi Egyesületének (AÉE), ezért hát a régi ismeretség okán tegeződünk. Azoknak, akik nem tudják: az AÉE az AOSZ jogelődje, egy közgyűlés döntött a névváltoztatásról.

– *Mióta vagy utazó tanár?*

– 2007-től félállásban. A Szellő utcai utazótanári hálózatban tizennégyen vagyunk. Amikor elkezdtem tíz gyerekünk volt, most 130 gyereknél tartunk, ebben mindenféle fogyatékoság benne van. Sajnos az autisták száma nő a kerületben is, 100 autistáról tudunk, 40 itt tanul a Szellő utcai EGYMI-ben. Körülbelül 20 van az óvodákban, és másik 15-20 lehet az iskolákban. Öt inkluzív iskolánk van, ahol egy-egy osztályban kettő-kettő autista van. Mi két éve itt helyben elindítottunk egy csoportot a jó intellektusú autistáknak, hat fővel, két tanárral, és egy asszisztenssel. Akit lehet innen integrálunk. Az önkormányzat nagyon rugalmas volt, engedélyezte alsó tagozatban. Úgy véljük, hogy az óvoda után „bedob-

ni” őket a normál általános iskolába egyenlő a kudarccal.

– *Felkészültek a többségi tanárok? Tudnak „autistául”?*

– Nem szeretném bántani őket, de az idősebbeknek fogalmuk sincsen. A fiatalabbaknak már igen, ők már tanultak differenciálást, csoportmunkát, ismerik az új tanítási módszereket, és kihívásnak érzik a feladatot. De az az igazság, hogy nincs rá idejük, a szünetekben, vagy tanítás után tudunk beszélgetni szakmai dolgokról. Az iskolaigazgatók, nagyon bölcsen nem erőltetik rá az autista gyermeket a tanárra. Úgy látom, nem az elméleti tudás, hanem az elfogadás a lényeges, amikor a tanár ösztönösen ráérez, hogy mi jó az autistának. Erről a szülők tudnának mesélni, akiknek volt szerencséjük ilyen pedagógussal találkozni. Az is az integráció ellen dolgozik, hogy megszűnőben vannak a kis létszámú osztályok. 25-30 fős osztályokban már alig lehet külön figyelni az autista gyerekekre, és ha még ehhez hozzájön akár csak egy hiperaktív, magatartászavaros gyerek, akkor ők ketten tönkre tehetik az órát, a tanár idegeit.

– *Hány óra megsegítés jár az autista diáknak?*

– Az óvodásoknak a nevetésesen kevés két óra, az általános iskolákban négy-hat óra, annyi, amennyit a szakértői bizottság megállapít.

– *Ha ott vagy az iskolában, akkor mi történik? Kihozod a gyereket az óráról?*

– Általában nem, de előfordul, hogy a készség órákról kijöhet, vagy a nap-

köziből. Van külön szoba, ahol csak mi ketten vagyunk. Nekem nem az a feladatom, hogy korrepetáljam őt, mondjuk matekból, hanem az, hogy a konfliktuskezelésben, a szociális viselkedésben megsegítsem. Előtte a tanítójával is beszéltem, hogy miben kér ő segítséget, de sokszor maga a gyerek mondja el, mi a baja. Abban próbálom erősíteni, amiben gyenge. Az osztályban a gyerekek nehezen tűrik el a magatartásbeli másságot, a testi hiba önkéntelenül is kiváltja a segítség szándékát, az ilyenfajta másság nem.

– *Vannak olyan tanítványaid, akik a felsőbb osztályokban is jól megállták a helyüket?*

– Szerencsére vannak, bár nincsenek sokan, de nagyon jól teljesítenek még a gimnáziumban is.

*

Mivel kicsengettek, elindultunk, hogy megnézhessem a Faragó Ferenc által említett osztályt. Senkit nem találunk, mert a szép időben az udvaron hancúroztak a gyerekek. A látogatásra egy hét múlva kerítettem sort, amikor beültem hozzájuk egy órára hospitálni.

Az osztályból ketten épp hiányoztak. Az osztály összevont: elsősök és másodikosok magyar óráján voltam. Bár biztos nem ez a szakszerű elnevezés, de volt olvasás, írás és tollbamondás. Az óra ugyanúgy 45 perces, mint a többségi iskolában, és a tananyag is ugyanaz. Olvasni meglepően jól olvastak. Egy hangos szó nem esett. A tanítónőnek és gyógypedagógiai asz-

A világ, ahogy ők látják

A Lehel piac egyik eldugott zugában, a sarokban van egy kis szabad hely a piac emeletén, a piacfelügyelőség mellett, amit elneveztek Lehel Galériának. Ott láttam két autista fiatal fotókiállítását: a 16 éves *Szentannai Adriennét* és a 14 éves *Szentannai Adriánét*. Testvérek. Fotós „karrierjük” a véletlennek köszönhető. Iskolájuk, a budapesti III. kerületi Szellő utcai EGYMI, egy kedves szponzortól félprofi, Nikon D-70-es digitális fényképezőgépet

kapott. *Koncz Dezső* gyógypedagógus, akinek újságírói és fotós múltja is van, megragadta az alkalmat, hogy fotószakkört indítson az iskolában. A tíztagú szakkörnek tagja a két nem beszélő autista. Őket *Koncz* tanár úr választotta ki, épp azért, mert nem beszélnek. Arra gondolt, hátha ezen keresztül tudnak majd valamiféle kapcsolatot létesíteni a másik emberrel.

A szakkör januárban indult, ahol az autista fiatalok villámgyorsan megtanulták a gép kezelését, nemcsak az a dolguk, hogy lenyomják a képcsináló gombot, hanem a jó képhez – a jó „fotós” szemek kívül – egyéb manuális tevékenységek is szükségeltetnek. A tanárok és a gyerekek édesanyja is azt tapasztalta, hogy könnyebb a kapcsolatfelvétel a gyere-

reikkel, mióta fotóznak. *Adrienn* hadar valamit, de nem lehet érteni, *Adrián* pedig meg sem szólal. *Adrienn* fotóinak tárgya ő maga. Otthon mesefilmeket néz, és kedvenc hősnőinek pózában és arckifejezésével fényképezi magát. *Adriánt* a tárgyak izgatják, a tárgyak és a magasság viszonya, az alulról fényképezett tízemeletes ház, a felfelé keskenyedő vastraverz, a kék égben álló utcai villanylámpa. Az a néhány portréfotó, ami a kiállításon látható volt, már a tanár úr ösztönzésére jött létre.

Nem beszélő autistáknak még nem volt fotókiállítása. Ezen a kuriózumon túl sokkal nagyobb hozadéka lenne a fényképezésnek a két gyerek életében, ha a fényképezésen keresztül beléphetnének a többségiek társas világába.

– *czy* –

szisztensének, *Nagy Máriának* mindig a gyerekeken volt a szeme, és ha valaki látványosan „unatkozott”, lábát lógázza, arcát ütögette, repdesett a kezével stb. mindig kapott valami feladatot. Ha arra volt szükség, akkor *Nagy Mária* odaült a gyerek mellé, és oly halkán, hogy csak ők ketten értették, fél szavakkal segítette. Mindenkire jutott egyéni figyelem, buzdító szó, ha kellett, némi dorgálás. Az óra után maradt kis idő a beszélgetésre. Három éve folyik ez a fajta tanítás a Szellőben. Két tanítónő dolgozik az osztállyal: *Krüzsely Krisztina* (ő ma a délelőtti), *Kianek Zsófia* és egy gyógypedagógiai asszisztens. *Krisztina* a tanítói diploma mellé megszerezte a gyógypedagógusit is. A tananyag, a tanmenet pontosan ugyanaz, mint a többségi iskolában. Ami itt más, hogy a reggel beszélgető körrel indul: Mi történt tegnap; milyen nap van ma, hányadika; milyen az időjárás; ki hiányzik; mi lesz a mai napirend stb..

Tavaly két kisdíákot integráltak a többségi iskolába, eddig még megállták a helyüket. Mint megtudtam *Krüzsely*

Krisztinától, három osztályt tanítanak osztatlanul; a harmadikos kisfiú gyengénlátó, ő a vakok iskolájában folytatja tanulmányait. Ma épp ott ismerkedik leendő iskolájával.

A cél ugyan az integráció lenne, de *Krisztina* már most tudja, hogy kit nem lehet az autizmusa miatt integrálni. Ők itt maradnak a Szellőben, ahol az enyhe fokban értelmi fogyatékosokkal együtt tanulhatnak, ha ott sem megy, akkor még mindig van választási lehetőség. Két autista (gyógypedagógiai) csoportja van az iskolának, alsó és felső tagozat, ahová az értelmükben akadályozott tanulók is járnak. Beszélünk még gyerekek a kilátásairól, arról, hogy a monoton munkavégzés (pl. adatközlés, adatrögzítés) lenne a megfelelő nekik. De hát ahány kisgyerek, annyiféle út áll előttük. De amíg eljutnak a felnőtt korig, nem mindegy, hogy ezen az úton hány és milyen buktató várja őket. A III. kerületi kezdeményezés simábbá, járhatóbbá teszi az utat hat kisdíáknak.

Ferenczy Ágnes

A MOHA: civil szervezet a civil szervezetekért

Az újságíró többnyire a hibát veszi észre, pedig jó hírről írni mindig jobb. Czunyi Zsuzsannával, a Mosoly Otthon Alapítvány (MOHA) ügyvezetőjével azért jó beszélgetni, mert mindig hallok jó hírt tőle. Most sem csalódtam.

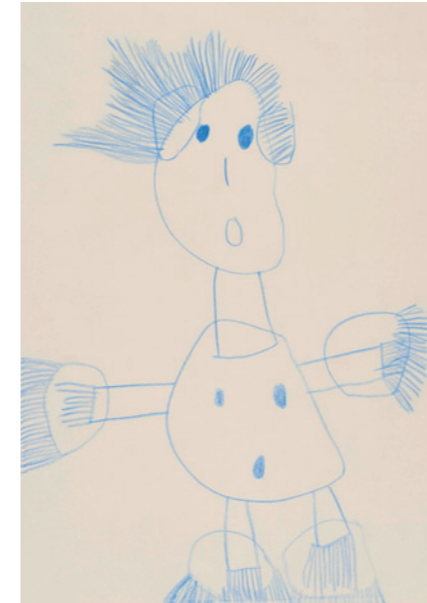
lalta az „Aktív Műhely Foglalkoztatási Eszközrendszer” protokollja szerint az otthon átvizsgálását (szervezeti működés, munkatársak, gondozottak kompetencia mérése) és fejlesztési javaslat készítését. Az Aktív Műhely protokollja szerint, a Lantegi módszerrel megvizsgált autista felnőttekről a kiértékelés után személyre szabott fejlesztési tervet kaptak a gondozók. (A Lantegi módszerrel a munkavállaló munkaképességét vizsgálják, azt, hogy milyen munka elvégzésére alkalmas.) Két workshopot is tartottak a munkatársaknak és a jogszabályokról, illetve azok várható változásairól adtak tájékoztatást, valamint szükség szerint folyamat-tanácsadást.

Az újságíró, ha ilyet hall, akkor örül, mert emlékezik azokra a kezdeti időkre, mikor elindultak a (lakó)otthonok, amikor még hályogkovács módjára tette mindenki a dolgát. Örül, hogy eljutottunk idáig: hogy az a tudás, amiből az egyik civil szervezet intézménye profitálhat, pénzt hoz a másik civil szervezetnek. És persze örül azért is, hogy van olyan civil szervezet, a MOHA, amely mindezt pénzzel támogatja: a képzés, a fölmérés, az egyénre szabott fejlesztési tervek; vállalkozási tanácsok (jogszabályi háttérrel) és az utazás stb. 500 ezer forintos költségét a MOHA Alapítvány állta.

A gondozó tudjon autistául
Szintén a 2012-es év krónikájához tartozik a három „lépcsőből” álló

képzés első elemének megtartása Budapesten. A háromszor háromnapos, kimondottan az otthonokban élő felnőtt autistákkal kapcsolatos tennivalókra fókuszáló elméleti, mégis gyakorlatközpontú képzés az otthonokban dolgozó gondozóknak szólt. Mindez ingyenes volt, beleértve a szállást, étkezést és a kapott bőséges szakirodalmat is; csak az utazást kellett állniuk a résztvevőknek. Hetvenöt ember hallgatta a neves szakembereket: dr. *Simó Judit*, *Őszi Patríciát*, *Havasi Ágnes*t, *Schenk Erikát*. A további lépcsőfokok a pénzhiánya miatt maradtak el, a MOHA ugyanis elcsúszott egy pályázati „banánhéjon”. Hogy ez mi volt, azt a leendő pályázóknak írom meg okulásul: azért utasították el őket, mert nem írták meg, hogy az összköltségből a vállalt önrész melyik területre vonatkozik! Azt mondja Czunyi Zsuzsa, ha lesz újabb kiírás, azonnal pályáznak, hogy mindhárom lépcsőfok meglegyen: „idegen”, minta-lakóotthonban végzett szakmai gyakorlat (második lépcsőfok); majd a gyakorlat után kb. fél évvel „szupervízió”: mindegyik otthonba kimegy egy-egy szakember, hogy megbeszéljék a felmerülő problémákat (harmadik lépcsőfok).

Csorvason *Kalán néni* lakóotthonának felújítása már a 2013-as év feladata lesz. Már „csak” meg kellene nyerni a norvég pályázatot, amelyet a Moha segítségével adtak be. A 2007 óta változatlan normatívából – miközben negyven százalékos

Bihari László képe

volt az infláció – a működésre is csak döcögve, felújításra meg végképp nem futja. A pénz egy részéből – és a MOHA hozzájárulásából – a halaszthatatlan felújítások kerülnek sorra: a beázó tető cseréje, a régi kazán helyett új vétele, a szobák bútorzatának megújítása stb. A másik részt az otthon csinosabbá tételére, a gondozók képzésére, a lakók munkaalkalmasságának fölmérésére, fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésre fordítanák.

Autisták motívumai a textilen

Változatlanul folyik a képzőművészeti alkotó munka: Miskolcon *Nagy-máté Eszter* vezeti a foglalkozásokat

Réti Kristóf képe

az otthonokban (fenntartók: Szimbiozis Alapítvány; Miskolci Autista Alapítvány). Őt *Tarr Hajnalka* ismertette meg az autisták világával, és ma már Eszter foglalkozik hetente több alkalommal a miskolci fiatalokkal, Hajnalka pedig más otthonokkal. „Gyönyörű munkák születnek, mindenkin látszik a fejlődés, Bihari Laci kezdetben csak feketével rajzolt és ma már fantasztikusan szép színek vannak a képein” – lelkesedik Zsuzsa. Szeretnék, ha Miskolchoz hasonlóan, a többi lakóotthonban is képzőművész foglalkozna a lakókkal. A MOHA most képzőművészeket keres, hogy bővíthessék a foglalkozásokat, azaz más otthonok lakóinak is legyen lehetőségük erre a kreatív, önkifejező tevékenységre.

Zsuzsa és Hajnalka tervei között szerepelt, hogy egy-egy alkotó gyönyörű motívuma textilekre (méteráru, bútorszövet) vagy más tárgyakra rákerüljenek – melyikre milyen minta illik. Tarr Hajnalka ismeretségi körében akadt olyan textilművész, aki fogékony volt erre, és már vannak ötleteik: szék, mintás bútorszövettel, sál stb. Ezeket ősszel bemutatják azon az aukcióval egybekötött kiállításon, amelyet az Autism Europe budapesti kongresszusán rendeznek. (Utána jöhet a piackutatás, és ha kedvező a fogadtatás, akkor érdemes továbbfolytatni.)

Hajni tárlatvezetést és előadást is tart a kongresszuson: *A művész ezzel ezt akarta mondani, hogy... de mi van, ha nem?* címmel. Egy előadáson belül tesz kísérletet az autizmus rajzi világa és a kortárs képzőművészet megértésére. Nagy lehetőség ez: egy hazai sikeres projekt kiléphet ezzel a nemzetközi szintre, és akár folytatókat, szövetségeseket is találhat más országokban. A projekt megismertetésében nagy segítséget jelent (ami nekünk itthon külön öröm), hogy a

MOHA honlapot indított magyar és angol nyelven: www.autisticart.hu címmel, ahol bemutatja az autista művészeket, alkotásaikat, az eddigi kiállításokat, és közli az éppen aktuális híreket.

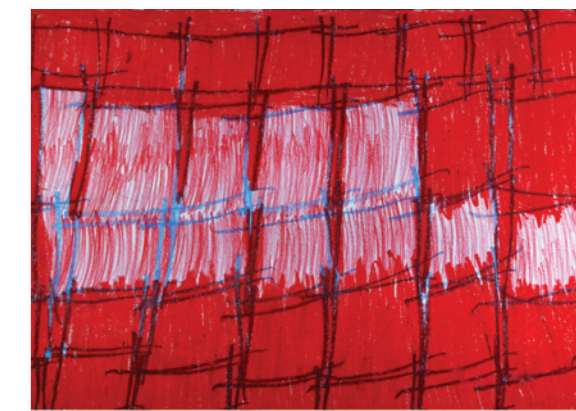
Beszélünk még sok mindenről: például a foglalkoztatásra nemrég kiírt pályázatról, arról, hogy ez a pályázat arra kényszeríti a civil szervezetek vezetőit, hogy vállalkozzanak – holott nekik nem ez a feladatuk. Aztán arról, hogy miért nincsenek a felnőtt, otthon élő, ám nem dolgozó autistáknak napközi otthonuk;

arról, hogy miért nincsen a felnőtt autistáknak megfelelő egészségügyi ellátásuk, hogy legalább megyesékhelyenként kellene egy-egy autizmushoz értő pszichiáter – szóval a megoldásra váró dolgokról.

A civil szervezetek – köztük példamutató módon a MOHA – azon dolgoznak, hogy minél kevesebb megoldásra váró feladat legyen.

Ferenczy Ágnes

Lakatos Renáta képe

Művészeti klub aspergeres fiataloknak

Tizennégy és tizennyolc éves kor közötti fiatalokat vár az A Klub, az Aspergeres Fiatalok Művészeti Klubja. Célja a szociális készségek és a kommunikáció fejlesztése a művészetek segítségével.

A klubot négy évvel ezelőtt az a tapasztalat hívta életre, hogy sok, magasan funkcionáló, autizmussal élő gyerekek iskolai gondjait az okozza, hogy nehezen tud beilleszkedni társai közé. Az életkorral egyre nő a társasági iránti igény, a haverok, buli, (fanta) iránti vágy, a családtól való függetlenedés és az önállóság igénye. Az önállóság feltétele azonban a társaságban való létezés, az emberek közötti eligazodás. Ezt azonban tanulni és gyakorolni kell. Erre szeretnénk lehetőséget biztosítani. A művészeti tevékenység egyszerre eszköz és ürügy nálunk. A képi kifejezésről tudjuk: azon kívűl,

hogy erősíti az identitást, és fejleszti az autista fiatal személyiségét, még a világtól való elzártságát is oldja, oldhatja, mert alkotás közben azok a belső, lelki erőforrásai is mozgósulhatnak, amelyek egyébként nem vagy nehezen válnak külsővé a szavak szintjén. A foglalkozásoknak viszonylag állandó, strukturált rendje van. A ráhangolódnó nyitó kör után egy-egy problémát, témakört dolgozunk fel részint művészeti tevékenységgel – rajz, festészet, irodalmi művek – másrészt beszélgetéssel. Ezt követi az uzsonna – mint fontos társas alaphelyzet, a közös étkezés gyakorlása. Az együttlétek során tagjaink között kialakul a társasági rutin, együtt jönnek, mennek haza, keletkeznek közös ügyeik, melyekről beszélhetnek, beszélniük kell olykor. Ezt segíti a zárt Facebook csoportunk. A kialakult közösség védelmében könnyebb kimerészkedni a külvilágba: vendégeket fogadunk, vendégségbe, cukrászdába, kiállításra, színházba megyünk, kiállítást rendezünk, és színdarabot adunk elő. Megnézzük a világot és megmutatjuk neki magunkat.

Természetesen minden gyerek más. Ezért egy rövidebb ismerkedés után

készítünk „térképet” mindenkiről, és megpróbáljuk kijelölni azokat a területeket, tehetségeket, amik fontosabbak, amikre jobban figyelünk. Úgy gondoljuk, hogy klubtagjaink szüleivel is fontos megosztanunk véleményeinket, tapasztalatainkat, megbeszélni terveinket, hiszen a gyerekek jólléte a szülőkre tartozik elsősorban. Ezért ritkábban, de rendszeresen tartunk szülői A(nya)A(pa) Klubot is. Társaságunkba folyamatosan várunk jelentkezőket. Ennek a menete a következő: egy ismerkedő beszélgetés után, kölcsönös szándék esetén rövid – körülbelül egy hónap – ismerkedő időszak következik, ami után véglegesítjük a tagságot.

Mivel a XII. kerületi gyermekjóléti szolgálat biztosítja a helyet, (Budapest, XII. ker. Beethoven utca 7–9.) ezért a kerületi gyerekeknek ingyenes a klubfoglalkozás. Hetente egyszer, keddenként találkozunk, háromtól fél hatig. Természetesen, egyes programok esetében más az időpont. Jelentkezni, érdeklődni a klub bármelyik vezetőjénél lehet: *Tóth Ildikó:* (20) 422 8043, *Juhász Gabriella:* (30) 411 2175, *Sándorfi Katalin:* (20) 399 6390. **– sk –**

Diplomahangverseny mesterfokon

Az Esőember olvasói bizonyára emlékeznek *Kálvin Balázs* asperger szindrómás fiatalemberre. Legutóbb 2012 decemberében írtam róla. Közben eltelt néhány hónap, és meghívót hozott a drótnélküli postás: Balázs diploma hangversenyére invitált. Hát persze, hogy elmentem, és nagy öröme ott volt *dr. Weiss Mária* is, aki nyolc éves korában diagnosztizálta Balázst. Most, elvégezve a Zeneakadémia mesterképző szakát, hallgatva remek zongorajátékát, csak örülni és gratulálni tudok, és azt kívánni: legyen sok öröme a választott hivatásában.

Ha valaki kíváncsi, hogyan is zongorázik *Kálvin Balázs*, az írja be a nevét a You Tube keresőjébe. A diplomahangversenyét is megtalálja.

Élethosszig tartó támogatás Baszkföldön

Az Autism Europe (AE) 2013-as küldött- és közgyűlésére (május 3–5.) San Sebastianba utaztunk Vályi Rékával. Arról számoltunk be, hol tartanak a szeptemberben Budapesten megrendezendő AE kongresszus előkészületei. Ezalatt megismerkedtünk a fogadó szülőszervezet munkájával.

A város a baszkföldi Gipuzkoa tartomány fővárosa. A mintegy 710 000 lakosú tartomány első, fogyatékosokat támogató szülőszervezete 1960-ban alakult, majd 1978-ban létrejött a Gautena (Gipuzkoa Autism Society), mely az autizmussal élő embereknek nyújt széleskörű szolgáltatásokat. Alapelvük, hogy az autizmussal élő ember családjának is élethosszig tartó támogatást kell nyújtani a diagnózistól kezdve, az oktatási intézményeken át, a lakhatás megoldásáig. Hét különböző programot működtetnek a családtámogatási szolgáltatás keretében: 1. Újbelépők fogadása, tájékoztatása a szolgáltatásokról; 2. Alapvető információk, oktatás az autizmus spektrumzavarral kapcsolatban; 3. Kölcsönös kapcsolatok kiépítésének támogatása; 4. Az autista családtag néhány napos elhelyezése, támogatva a család kikapcsolódását, erőgyűjtését; 5. A családhoz kimegy

egy szakember hogy segítsen az otthoni problémák kezelésében; 6. Segítségnyújtás családi krízishelyzetek esetén (betegség, halál stb.) és 7. Önkéntesek toborzása a szövetség munkájához.

A Gautena fő feladata a szülők támogatása mellett természetesen az autizmussal élők segítése.

- Egy pszichiáterből és hat pszichológusból álló csapat végzi a **diagnosztikai vizsgálatokat** és a különböző **fejlesztéseket**. Jelenleg mintegy 600 diagnosztizáltat látnak el. Mindenkinnek egyéni fejlesztési tervet állítanak össze, amibe bevonják a gyerekekkel rendszeresen érintkező összes személyt (nemcsak a családot, de a tanárokat, óvónőket, orvosokat is stb.)

- Oktatási területen jelenleg 16 olyan „**stabil osztályt**” működtetnek integráltan, normál iskolákban, ahol egyszerre 3-6 tanuló tanul egy tanár, egy oktató és két segítő irányításával. Mind a 86 gyerek egyéni tanterv szerint halad, 20 éves korukig vehetnek részt ebben a programban.

- **Nappali központok**ban zajlik azoknak a fiataloknak a továbbtanítása, akik az iskolarendszertől kikerültek. Jelenleg 96-an látogatják a négy központot.

- Összesen hat, 8-15 főt befogadó **bentlakásos otthont** működtetnek a tartomány különböző részein. Ezek között van olyan, ami a városi

forratagban épült, és van félreeseő, csendes helyen lévő is. Innen mennek munkába a lakók; hazatérve igyekeznek őket bevonni a mindennapi teendők (főzés, ruhapakolás, vásárlás stb.) elvégzésébe. Az otthonoknak jelenleg 75 lakója van.

- **Szabadidős programokat** szerveznek egyrészt a szövetség tagjainak, másrészt az ellátottak részvételével segítik a helyi közösségi rendezvényeken.

Finanszírozási tekintetben nagyon szerencsés helyzetben van a GAUTENA, hiszen a szolgáltatásaik 91%-át a tartományi költségvetésből fizetik, a fennmaradó 9%-ra pedig a családok támogatást kapnak szintén a költségvetésből, így a hozzátartozóknak saját forrást nem nagyon kell felhasználniuk autizmussal élő családtagjuk ellátására. Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy a baszk autonómia a szociális, egészségügyi és oktatási területekre terjed ki, és ezen belül is előkelő helyen kezelik a rászorulókat, tehát nagyvonalúan finanszírozzák az ezen a területen működő szervezeteket.

Ferenczhalmi Zsófia

Végre itt a nyár! Végre itt a nyár?

Az autista gyermeket nevelő családoknak sok lehetőségük nincs: alig van olyan hely, ahol nyáron fogadják a gyerekeiket. Mi ezeket találtuk. Örülünk, ha olvasóink beszámolnának arról, feléjük van-e táborozás, napközi az autistáknak.

Autista napközis tábor Tordason

Időpont: június 24–28. (hétfőtől péntekig)

Indulás a Déli pályaudvartól reggel fél 8-kor, délutáni indulás Tordasról 15.30 (a Délinél 16.00-kor!)

Programok:

„strandolás”, delfinterápia, állatasszisztált terápia, kirándulás a mezítlás parkban, sportolási lehetőségek, kézműveskedés

Költsége: 3000-3200 Ft/fő/nap (a programoktól függetlenül, mert ebben benne van az útiköltség, a reggeli, ebéd, programköltségek)

Érdeklődni, jelentkezni:

Labancz Ritánál: (+36 309) 624 2174;

(+36 30) 453 2473.

Herceghalom

A budapesti Déli pályaudvartól 10 perc vonatozással elérhető.

június: 17–20. autista gyermekeknek 5–8 éveseknek

24–28. autista gyermekeknek 5–8 éveseknek

július: 1–5. autista gyermekeknek 5–8 éveseknek

8–9. autista gyermekeknek 5–8 éveseknek

15–19. asperger–hiperaktív gyerekeknek 9–14 év.

22–26. asperger–hiperaktív gyerekeknek 9–14 év.

augusztus: 5–9. Vajta bentlakós lovastábor.

Augusztusban még lesz iskolára hangoló tábor, iskola-előkészítő foglalkozásokkal. Ha igény van rá, akkor fogadják az autista gyermekeket is.

Jelentkezés és információ: adhdm@gmail.com vagy Hajdú Ágnes: (+36 70) 615 5244).

Miskolc, Szimbiózis Alapítvány

Helyszín: Baráthegyi Majorság (Miskolc, Ibolya u. 41.) Miskolc és a Bükk Nemzeti Park találkozásánál öt hektáron fekvő majorságban várjuk a táborozni vágyó gyerekeket, fiatalokat.

Turnusok:

I. Élménytábor: 2013. június 17–21. és június 24–28. között fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok számára

II. Csillag gyerekek: augusztus 12–16. autizmussal élő gyermekek, fiatalok számára

Étkezés: Egyedi étkezési igényeket is biztosítani tudunk – normál, vegetáriánus, diétás, lisztérzékeny, laktózérzékeny étrend!

Jelentkezési lap, illetve befizetés: Szimbiózis Alapítvány irodája; Miskolc, Augusztus 20. utca 12. (06 46) 357 637; (+36 30) 459 1062.

A meghirdetett turnusok megfelelő jelentkezés esetén indulnak.

A napköziről **bővebb információt** itt találnak:

www.szimbiózis.net.

Programok:

Erdők-mezők élővilága + madáretető készítése

Elfelejtett háziállatok + kecskesajt készítése

Konyhatitkok: konyhakert + kenyérsütés

Legendák nyomában + ősemberek a Bükkben

Természetismereti játékok + játékkészítés

Íjászat és naponta lovaglás

Kézművesség: gyertyaöntés, nemezelés, papírmerítés, gyöngyfűzés

A hagyományos kézműves technikák során a saját készítésű tárgyak hazavihetők emlékébe!

Részvételi díj: pályázattól függően 10-20 ezer forint, ebben benne foglaltatik:

- napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna)

- a foglalkozásokhoz szükséges eszközöket, alapanyagokat

- a tervezett kirándulás utazási költségét

- egy CD képekkel a hét eseményeiről

Balatonszárszói találkozók

Béres Mária debreceni gyógypedagógus idén is hívja az autista és a Down-gyerekeket nevelő családokat Balatonszárszóra június 19–20–21-én. A polgármester e három napra ingyen sátorozást engedélyez családoknak a strand területén. Az eddigi találkozókra készült beszámolók mind a jó hangulatról, a közös gondok megbeszéléséről szóltak, és idén sem lesz ez másképp. Már csak a jó időben kell reménykedni. A találkozót az AOSZ is támogatta.

Közgyűlési határozatok

Közgyűlést tartott az Autisták Országos Szövetsége május 11-én, 10 órakor. A tagok 50%-a nem volt jelen, bár a korábbi évekhez viszonyítva sokan eljöttek. A közgyűlést még aznap, a törvényben meghatározott várakozási idő betartásával megtartották.

A megnyitót az elnök, *Dénesné Spitzer Éva* tartotta, megállapítva, hogy a megismételt közgyűlés határozatképes. Az alábbiakban a közgyűlésen hozott határozatokat ismertetjük.

1. határozat: A közgyűlés megválasztotta jegyzőkönyvvezetőnek *Paukert Viktóriát*, jegyzőkönyv-hitelesítőnek *Paksi Pál Zoltánnét* és *Orosz Lászlónnét*.

2. határozat: A közgyűlés megválasztotta a szavazatszámoló bizottság elnökének *Doszpoly Orsolyát*, tagoknak *Cselényi Orsolyát* és *Nagy Barnát*.

3. határozat: A közgyűlés elfogadja az elnök beszámolóját a 2012. évi

munkáról. (A szavazás eredménye: 81 igen, 8 nem és 57 tartózkodás.)

4. határozat: A közgyűlés elfogadja az AOSZ 2012. évre vonatkozó, a kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített beszámolóját és közhasznúsági mellékletét, valamint az AOSZ befektetési szabályzatát. (75 igen, 6 nem és 64 tartózkodás.)

5. határozat: A közgyűlés elfogadja az AOSZ 2013. évi munkatervét és 2013. évi költségvetési tervét (118 igen, 0 nem és 29 tartózkodás); valamint az elnök tiszteletdíjának összegét 114 igen, 0 nem és 33 tartózkodás) és azt, hogy az ügyvezető titkár bérért az elnökség határozza meg 143 igen, 0 nem és 4 tartózkodás.

Ezek után került sor a tisztújításra.

6. határozat: a közgyűlés megválasztja *Kővári Editet* elnöknek, *Ébner Gyulát* és *Szántó Tamást* alelnöknek, *Jakubinyi Lászlót* és *dr. Zakár Andrásné* elnökségi tagnak, *Morvai Ju-*

ditot, *Balogh Istvánnét* és *Szalkainé Haraszti Krisztinát* felügyelő bizottsági tagnak.

Elnök: Kővári Edit – 81 szavazattal: elfogadta

Alelnökök: Ébner Gyula – 76 szavazattal: elfogadta
Szántó Tamás – 75 szavazattal: elfogadta

Elnökségi tagok: Jakubinyi László – 83 szavazattal: elfogadta
Bors Krisztián – 74 szavazattal: nem fogadta el

Dr. Zakár Andrásné – 70 szavazattal: elfogadta

Felügyelő bizottsági tagok: Morvai Judit – 126 szavazattal: nem volt jelen (elfogadta)

Balogh Istvánné – 116 szavazattal: elfogadta

Szalkainé Haraszti Krisztina – 91 szavazattal: elfogadta

7. határozat: a közgyűlés elfogadja a 2013-as kongresszus szervezéséről tartott beszámolót, valamint a BA Center Kft. egyszerűsített beszámolóját a 2012. évi üzleti évről.

Civil Citrom Díj

„A Civil Citrom Díj a harmadik szektor egyfajta önszerveződése és kifejezési módja, információs és civil értékítéleti felülete... célja „díjazni” azt, aki vagy ami a legtöbbet tette az adott évben a civil világ, a citoyen attitűd, az önkéntesség–szolgáltatás–részvétel–kontroll ellenében. A díj elsősorban nem személyhez, hanem státuszhoz, jelenséghez kötődő díjazás (tehát a díjazott lehet egy pénzosztó szisztéma, egy jogszabály, egy eljárás, aktus, intézmény vagy közszereplő stb.)” – áll abban a sajtóközleményben, amelyet a díj bíráló bizottsága jegyez. Jelölni a neten lehet június 1. augusztus 20. között: www.civilcitrom.hu.

A Civil Citrom Díj bizottság tagjai: *dr. Bíró Endre*, *Domokos Tamás*, *dr. Fülöp Sándor*, *Györfi Gyula*, *Huszerl József*, *Kárpáti Árpád*, *Liling Tamás*, *Monostori Éva*, *dr. Nagy Ádám*, *Peták Péter*, *Szalai Tünde*, *Szentirmai Judit*.

Elnökségi határozatok 2013.

A határozat száma	A határozat-hozatal időpontja	A határozat tartalma	A határozat hatálya	A döntést támogatók és ellenzők számaránya
2013/1	2013. január 23.	Az elnökség ellenszavazat nélkül elfogadja a 2013. január 23-i elnökségi ülés napirendi pontjait: Tagfelvétel, AOSZ 2013-as projektek megvalósítása BA Center Kft. 2013-as költségvetés		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök 3 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/2	2013. január 23.	Az elnökség elfogadja a Nógrádi Autizmus Alapítvány tagfelvételét.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök 3 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/3	2013. január 23.	Az elnökség elfogadja, hogy az AOSZ induljon az EGT/Norvég Civil Támogatási Alap pályázatán tagszervezetek kapacitásfejlesztésének céljával.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök 3 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/4.	2013. január 23.	Az elnökség elfogadja, hogy a tagszervezetek érdekvédelmi tevékenységének támogatására az AOSZ pályázatot írjon ki, szeptembertől decemberig tartó megvalósítással.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 4 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/5	2013. február 4.	Az elnökség elfogadja a 2013. febr. 4-i elnökségi ülés napirendi pontjait: 1. A 2013. január 26-i közgyűlés utáni feladatok, Az AOSZ működése: a.) Ideiglenes költségvetés b.) Szakmai terv c.) 2012-es beszámoló 2. Következő közgyűlés időpontja, napirendje 3. BA Center működése a.) Költségvetés b.) Munkaterv 4. Hosszú távú működés a.) Hiányosságok, szabálytalanságok kijavítása b.) Stratégia kialakítása 5. Egyéb		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 5 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/6	2013. február 4.	Az elnökség elfogadja az AOSZ 2013-as költségvetését a folyamatos működés biztosítása érdekében, azzal a kitételrel, hogy csak folyó projekt teljesíthető, és működési költségekre vonatkozóan történhet kifizetés.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 5 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/7	2013. február 4.	Az elnökség elfogadja, hogy a közgyűlésnek kiküldött 2013-as költségvetés alapján folytasson az AOSZ tárgyalásokat az Emberi Erőforrások Minisztériumával. Ha az AOSZ közgyűlése a költségvetést módosításokkal fogadja el, az AOSZ a módosított költségvetés szerint működik, és a szükséges módosításokat a minisztériumnak is jelenti.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 5 igen, 0 nem, 0 tartózkodik

A határozat száma	A határozat-hozatal időpontja	A határozat tartalma	A határozat hatálya	A döntést támogatók és ellenzők számaránya
2013/8	2013. február 4.	Az elnökség elfogadja, hogy a közgyűlésnek kiküldött 2013-as munkaterv alapján folytasson az AOSZ tárgyalásokat az Emberi Erőforrások Minisztériumával. Ha az AOSZ közgyűlése a munkatervet módosításokkal fogadja el, az AOSZ a módosított munkaterv szerint működik, és a szükséges módosításokat a minisztériumnak is jelenti.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 4 igen, 0 nem, 1 tartózkodik: Jakubinyi László
2013/9	2013. február 4.	Az elnökség megbízza az irodát, hogy strukturálja át a szakmai beszámolót és azt az elnökség az elnökségi ülésen nézze át.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 5 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/10	2013. február 4.	Az elnökség megbízza a könyvvizsgálót a 2012-es év könyvvizsgálatának elvégzésére.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 5 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/11	2013. február 4.	Minden közgyűlés előtt, így az idei előtt is, hívjuk fel a tagság figyelmét, lehetőségük van az AOSZ közgyűlésének napirendi pontjaihoz javaslatokat tenni. A közgyűlés előtt 45 nappal legyen a javaslattelevél ideje.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 5 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/12	2013. február 4.	A BA Center Kft. mondja fel a hitelkeretét, hitelszerződését. A javaslatot az elnökség nem fogadta el.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök 1 igen (Jakubinyi László), 3 nem, 1 tartózkodik (Krausz Katalin)
2013/13	2013. február 4.	Az elnökség elfogadja, hogy a BA Center Kft. a hitelkeretéből csak úgy használhasson fel, ha azt az AOSZ elnökségnek megfelelő írásbeli indoklással alátámasztja, és az elnökség a hitel felhasználását megszavazza.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök Az elnökség a javaslatot 4 igen, 1 tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta.
2013/14	2013. február 4.	Az AOSZ közgyűlése szavazzon Szilvássy Zsuzsanna BA Center Kft.-ben történő alkalmazásáról.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilvássy Zsuzsanna al-elnök, Jakubinyi László alelnök Az elnökség a javaslatot 3 igen szavazattal, 2 nem szavazattal és 0 tartózkodással elfogadta.
2013/15	2013. február 4.	A megemelkedett bérköltséget csak a szponzorációs bevételek ugyanakkora növekedése esetén fogadjuk el. A javaslatot az elnökség nem fogadta el.		A javaslatot az elnökség 1 igen, 2 nem szavazattal és 2 tartózkodás mellett nem fogadta el.
2013/16	2013. február 4.	A BA Center Kft. minden negyedéven pénzügyi és szakmai beszámolót nyújtson be az AOSZ elnökségének.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Farkas Miklós, Szilvássy Zsuzsanna alelnök, Jakubinyi László al-elnök 5 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/17	2013. február 4.	Az elnökség elfogadja a BA Center Kft. 2013-as költségvetését.		A javaslatot az elnökség 3 igen szavazattal, 2 (Szilvássy Zsuzsanna, Farkas Miklós) tartózkodás és ellenszavazat nélkül fogadta el.

A határozat száma	A határozathozatal időpontja	A határozat tartalma	A határozat hatálya	A döntést támogatók és ellenzők számaránya
2013/18	2013. február 4.	A BA Center Kft. ügyvezetője Szilváss Zsuzsanna legyen.		A javaslatot az elnökség 4 igen szavazattal, 1 tartózkodás (Szilváss Zsuzsanna) és 0 nem szavazat mellett fogadta el.
2013/19	2013. február 4.	Az elnökség hozzon határozatot, hogy Vályi Rékának a mai naptól felmentvényt ad a BA Center Kft. ügyvezetése alól, és a mai naptól határozatlan időre Szilváss Zsuzsanna a BA Center Kft. ügyvezetője.		A javaslatot az elnökség 4 igen szavazattal, 1 tartózkodás (Szilváss Zs.) és 0 nem szavazat mellett fogadta el.
2013/20	2013. február 4.	A három jelen lévő elnökségi tag (Sz. Zs., DSÉ., K. K.) úgy döntenek, hogy e napirendi pont tekintetében újból összehívják az elnökségi ülést március folyamán.		Szavazók: Dénesné Spitzer Éva elnök, Krausz Katalin, Szilváss Zsuzsanna al-elnök 3 igen, 0 nem, 0 tartózkodik
2013/21	2013. febr.27.	Az elnökség tudomásul veszi Dénesné Spitzer Éva lemondási szándékát az új elnök közgyűlés általi megválasztása után, és kéri, hogy a bírósági bejegyzésig az utalványozási és ellenjegyzési jogokat gyakorolja.	A következő tisztújító közgyűlésig.	Szavazás: 4 igen, 1 tartózkodás (DSÉ)
2013/22	2013. febr.27.	Az elnökség tudomásul veszi, hogy Dénesné Spitzer Éva február 28-val felmondja a tiszteletdíjra vonatkozó szerződését. Köszönettel fogadja, ha a 2. havi tiszteletdíjat adományként átutalja.		Szavazás: 3 igen, 2 tartózkodás (KK, DSÉ)
2013/23	2013. febr.27.	Az elnökség tagjai a következő közgyűléssel visszaadják a mandátumukat, az elnökség tagjai vállalják, hogy az új elnökség bírósági bejegyzésig az utalványozási és ellenjegyzési jogokat gyakorolják.		Szavazás: 5 igen
2013/24	2013. febr.27.	Az elnökség tagjai tudomásul veszik, hogy a felügyelő bizottság tagjai is visszaadják mandátumukat a következő közgyűlésen, de addig is elvégzik feladataikat.		Szavazás: 5 igen
2013/25	2013. febr.27.	Az ügyvezető titkár szerződése meghosszabbításra kerül 2013. július 31-ig. A kinevezés lejártá után a következő pályázat eredményhirdetéséig Vályi Réka megbízott ügyvezetőként látja el teendőit.	2013. július 31-ig.	Szavazás: 5 igen
2013/26	2013. febr.27.	Az elnökség megbízza az ügyvezető titkárt, hogy 2013. március 8-ig készítsen pozitív hangvételű kommunikációs üzenetet az elnökség és a felügyelő bizottság lemondásáról. Ezt az elnökség március 13-ig e-mailben levelezésben véglegesíti. A végleges szöveget március 14-én rendkívüli hírlevélben és a honlapon teszi közzé a szövetség.		Szavazás: 5 igen
2013/27	2013. febr.27.	Az elnökség felkéri az irodát, hogy március 8-ig tegyen javaslatot a 3-5 fős választás-előkészítő team tagjaira. Az elnökség a tagokat e-mailben levelezésben fogadja el március 14-ig.		Szavazás: 5 igen
2013/28	2013. febr.27.	Az elnökség visszavonja a 18/2013. határozatát, melyben Szilváss Zsuzsannát kéri fel ügyvezetőnek a BA Center Kft.-ben.		Szavazás: 5 igen

A határozat száma	A határozathozatal időpontja	A határozat tartalma	A határozat hatálya	A döntést támogatók és ellenzők számaránya
2013/29	2013. febr.27.	Mivel Szilváss Zsuzsanna törvényi összeférhetetlenség miatt nem vállalja a BA Center ügyvezetését, az elnökség visszavonja a 19/2013-as határozatát, és felkéri Vályi Rékát, hogy folytassa ügyvezetői munkáját.		Szavazás: 5 igen
2013/30	2013. április 8.	Az elnökség megszavazza a jelölő bizottság tagjait: Dr. Szilágyiné dr. Erdős Erika Vadasné Tóth Mária Ferenczy Ágnes	A 2013. május 11-i tisztújító közgyűlésig.	Szavazás: 4 igen
2013/31	2013. április 22.	Az elnökség a 2013. május 11-i közgyűlés meghívóját elfogadta.	2013. május 11-i tisztújító közgyűlésig.	Szavazás: 3 igen
2013/32	2013. április 22.	Az elnökség az AOSZ SZMSZ-ének módosítását jóváhagyta.		Szavazás: 3 igen
2013/33	2013. április 22.	Az elnökség elfogadta a 2012. évi közhasznúsági beszámolót és mérleget, és javasolja a közgyűlésnek, hogy fogadja azt el.		Szavazás: 3 igen
2013/34	2013. április 22.	Az elnökség elfogadta az AOSZ 2013-as módosított költségvetését.		Szavazás: 3 igen
2013/35	2013. április 22.	Az elnökség elfogadja a BA Center Kft. beszámolóját és eredmény kimutatását, és javasolja az elnökségnek annak elfogadását.		Szavazás: 3 igen
2013/36	2013. április 22.	Az AOSZ elnöksége felveszi tagszervezetei sorába az Miskolci Autista Alapítvány Családi Otthon és Fejlesztő Központot, a Rumi Többcélú Gyógypedagógiai Intézményt. Az Aureus Alapítvány tagszervezeti tagsága a belépési nyilatkozat beérkezésétől emelkedik jogerőre.		Szavazás: 3 igen
2013/37	2013. április 22.	Az elnökség megválasztja a mandátumvizsgáló bizottság tagjainak: Penyák Valériát, Hendrich Beátát, Kapitány Imolát.	A 2013. május 11-i tisztújító közgyűlés végéig.	Szavazás: 3 igen

Helyszín:
Klauzál13 Könyvesbolt és Kortárs Galéria, Klauzál tér 13.

A kiállítás megtekinthető:
2013. július 21-ig
kedd-péntek: 12.00-18.00,
vasárnap: 10.00-16.00

Mihálykó Tamara
a Szimbiózis Alapítvány lakója.

10. NEMZETKÖZI KONGRESSZUS AUTISM-EUROPE

AZ AUTIZMUS
ÚJ DIMENZIÓI

2013
BUDAPEST

international
congress
autism
europe
10.

2013. szeptember 26-28. Budapest

www.autismcongress2013.eu

ESŐEMBER

Az Autisták Országos Szövetségének (AOSZ) lapja
Felelős szerkesztő: Ferenczy Ágnes (06 30) 206 4617; firinc@gmail.com
A szerkesztőség elérhető az AOSZ címén: 1053 Bp., Fejér György u. 10.
Információs kék szám: (06 40) 200 821
Telefon/fax: (06 1) 302 0194; info@esoember.hu; www.esoember.hu
Felelős kiadó: az AOSZ elnöke

Megjelenik negyedévente • Ára: 700 Ft, évi előfizetés 2880 Ft.
Az AOSZ tagjai ingyenesen kapják.
A lap cikkei nem biztos, hogy a szerkesztőség véleményét tükrözik.
Nyomdai munkálatok: Z Print Nyomdaipari Bt.
ISSN 1416-5325
A lap megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatja.

